



TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

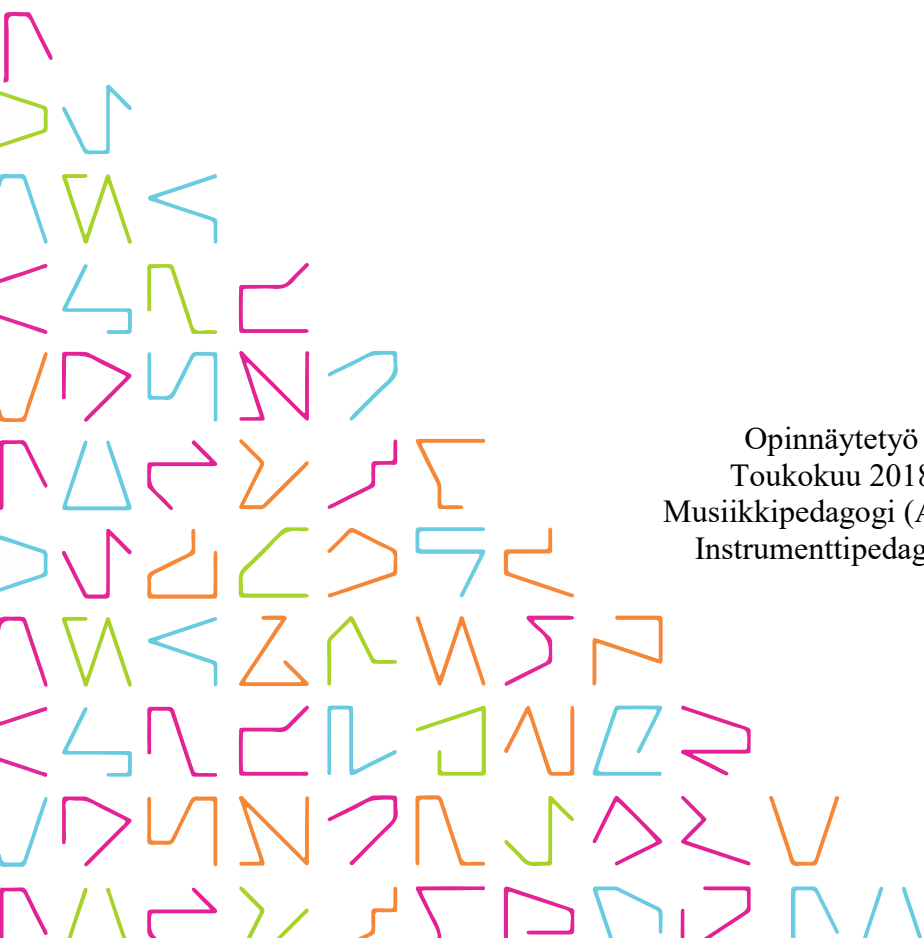
G. C. Menotti:

The Telephone – Puhelin

Kamariooppera opiskelijoiden omana produktiona

Roosa Kemppilä

Opinnäytetyö
Toukokuu 2018
Musiikkipedagogi (AMK)
Instrumenttipedagogi



TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Musiikkipedagogi (AMK)
Instrumenttipedagogi

KEMPPILÄ ROOSA:

G. C. Menotti: The Telephone – Puhelin
Kamariooppera opiskelijoiden omana produktiona

Opinnäytetyö 34 sivua, joista liitteitä 1 sivu
Toukokuu 2018

Tämä opinnäytetyö kuvaa kamarioopperan toteuttamisprosessia opiskelijatyöryhmällä.

Klassisen laulumusiikin ammattiopinnoissa ei välttämättä pääse laulamaan kokonaista oopperaroolia. Oopperoita ei rahoituksen vuoksi yleensä tuoteta oppilaitoksessa vuosittain, valittujen teosten roolit eivät välttämättä sovellu opiskelijan äänityypille, ja koska roolien tekijöiden valikoituessa yleensä koelaululla, ei opiskelija pääse välttämättä valituksi kertaakaan.

Tästä johtuen on opiskelijan edun mukaista lähteä rohkeasti itse tuottamaan oopperaa.

Pohdin millaiset teokset soveltuvat opiskelijoiden yhdessä toteutettaviksi ja mitä tulee ottaa huomioon teosta valittaessa. Kerron miksi päädyin Menottin koomiseen pienoisoopperaan The Telephone ja mitkä olivat toiveemme projektin suhteen. Kerron harjoitusprosessistani ja roolityön tekemisestä.

Saimme pienen apurahan Tampereen Musiikkiakatemialta ja sen myötä projektin luonne muuttui siten, että pyrimme tekemään oopperaa mahdollisimman pienellä budjetilla. Pyy-simme oopperan esitysluvat kustantajalta ja tilasimme virallisen nuottimateriaalin.

Työryhmäämme kuuluivat minun lisäksi baritoni Olli Tikkanen, pianisti Lotta Penttilä ja ohjaaja sekä sopraano Veera Aaltonen. Harjoittelimme yhdessä työryhmän kanssa monissa eri TAMK:n tiloissa ja toteutimme esityksen Tampereen konservatoriotalon kamarimusiikkisalissa 17.11.2017.

Mainostimme oopperaa sosiaalisessa mediassa, Veera Aaltosen suunnittelemilla ja piirtämällä julisteilla, sekä Tampereen Musiikkiakatemian tapahtumissa. Mainostimme esitystä riittävästi ja sali oli täynnä.

Esitys ja avoimet kenraaliharjoitukset olivat onnistuneita.

Jälkeenpäin voin todeta, että tuottaminen on vaativaa työtä, mutta vaivan arvoista, koska oopperaroolin, tai -roolien laulaminen opiskeluaikana on opettavaista, hauskaa ja hyödyllistä.

Asiasanat: ooppera, kamariooppera, musiikki, produktio, tuottaminen, menotti

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Culture and Arts, Music
Pedagogue of Instrument

KEMPPILÄ ROOSA:
G. C. Menotti: The Telephone
Chamber Opera as a Student Production

Bachelor's thesis 34 pages, appendices 1 page
May 2018

This thesis describes the production process of a students' chamber opera production.

It is not assured that every vocational student majoring in vocal music gets to sing a whole opera role. Universities or Universities of Applied Sciences can't usually put up annual opera productions because there are not enough funds for it, the roles in the pieces chosen for production might not be suited for a student's voice type, and because the soloists are usually chosen by an audition, some students might never be cast.

This is why it is in the best interest of the students to be bold and start producing their own operas.

I contemplate what kind of operas are suited for student productions and what you should take into consideration when choosing one. I explain why I chose Menotti's opera buffa The Telephone, and what were our hopes for the project. I tell about my rehearsing process and my work on the role.

We got a small grant from Tampereen Musiikkiakatemia, and our goal was to do the opera on a small budget.

We requested the grand rights from a publisher and ordered the official sheet music.

In our working group were baritone Olli Tikkanen, pianist Lotta Penttilä, our director and soprano Veera Aaltonen and myself. We practiced together in TAMK's practice rooms and performed the opera in the chamber music hall of Tampere Conservatory on November 17th 2017.

We advertised the opera on social media, with posters designed and drawn by Veera Aaltonen, and in Tampere Music Academy's event calendar. We advertised enough, and the hall was full. The performance and the open rehearsals were successes.

Afterwards I can say that producing an opera is hard work but it is worth it. Singing an opera role during your studies is educational, fun and useful.

Key words: opera, chamber opera, music, production, producing, menotti

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	Produktion suunnittelu	7
	2.1 Teoksen valinta	8
	2.2 Työryhmän kokoaminen	9
	2.3 Lupien ja nuottimateriaalin hankkiminen	10
	2.4 Tilavaraukset ja käytännön järjestelyt	12
3	Produktion tuottaminen	15
	3.1 Puvustuksen ja lavastuksen hankkiminen, maskeeraus	16
	3.2 Mainostus.....	18
4	Harjoitteluprosessi.....	20
	4.1 Näyttämötyön harjoittelu	27
5	Oopperan esittäminen.....	29
6	POHDINTA.....	31
	LÄHTEET.....	33
	LIITTEET	34
	Liite 1. Käsiohjelma	34
	Liite 2. CD.....	34

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö kuvaa kamarioopperan toteutusprosessia opiskelijan näkökulmasta. Laulun ammattiopiskelijoilla ei ole tällä hetkellä Suomessa tarpeeksi mahdollisuuksia päästä opintojaan tukeviin solistitehtäviin. Produktioita on oppilaitoksissa vähän, eikä rooleja riitä kaikille. Näiden oopperoiden solistit valitaan yleensä koelauluilla, joissa merkitsee laulutaitojen lisäksi roolin sopiminen opiskelijan äänelle. Tästä johtuen jotkut laulunopiskelijat eivät missään korkeakouluopintojensa vaiheessa pääse tekemään kokonaista oopperaroolia, vaikka heistä jokaisen tulisi valmistua laulutaiteen ammattilaiseksi.

Koska oppilaitosten rahoitustilanne tuskin tulee lähivuosina muuttumaan, on opiskelijoiden sopeuduttava ja otettava enemmän vastuuta solistisesta kehityksestään. Produktioita voi tuottaa ja ohjata itse, opiskelijatyöryhmällä. Ammattilaisten lailla myös opiskelijat voivat hakea apurahaa, mikä itsessään kuuluu muusikon ammattiosaamiseen.

Apurahan ollessa pieni tai olematon oopperan voi tuottaa myös erittäin pienellä budjetilla. Jos ammattilaisohjaajan, -kapellimestarin, -lavastajan, -puvustajan, -maskeeraajan tai -tuottajan palkat tulisivat liian kalliiksi, mikään ei estä opiskelijoita kehittämästä taitojaan näillä osa-alueilla ja tekemästä itse.

Oopperaesitysten järjestäminen opiskelijana on käytännössä riskitöntä, koska koulujen tiloja saa ajoissa varatessa yleensä käyttää maksutta ja opettajilta voi aina pyytää neuvoa. Kaikkein hyödyllisintä olisi tehdä moniammatillista yhteistyötä eri koulutusalojen opiskelijoiden kanssa, jotta mahdollisimman moni oopperasta kiinnostunut opiskelija pääsisi tekemään työharjoittelua.

TAMKissa voi ottaa yhteyttä esimerkiksi media-alan opiskelijoihin ja pyytää yhteistyöhön tekemään lavastusta, puvustusta ja valoja.

Oopperoita on paljon erilaisia, eri säveltäjiltä ja eri aikakausilta. Opiskelijoiden yhteisiksi projekteiksi soveltuvat erityisesti kamarioopperat, joita voi esittää pianon säestyksellä tai pienellä kamariyhtyeellä, sellaiset oopperat joissa ei ole kuoroa, oopperat, joissa on vain vähän hahmoja ja sellaiset oopperat joiden kesto ei ole päätähuimaava. Koomiset oopperat ja lastenoopperat ovat loistavia vaihtoehtoja. Monologioopperat ovat haastava taiteenlaji, mutta hyvä vaihtoehto niistä kiinnostuneille laulajille.

Onnistuneen opiskelijaproduktion voi aina toteuttaa uudestaan valmistumisen jälkeen

ammattilaisstatuksella. Sen lisäksi opiskelijaproduktiossa opitut taidot ja roolityön tekeminen kerryttävät osaamista, jota voi käyttää hyväkseen valmistumisen jälkeen.

Kun oopperaa lähtee itse tuottamaan, pitää ottaa huomioon monia asioita ja olla valmis yllättäviin tilanteisiin. Tässä opinnäytetyössä pyrin raportoimaan oman näkökulmani koko oopperan toteuttamisprosessista mahdollisimman tarkasti.



Kuva 1. Lucy (Roosa Kemppilä) ja Ben (Olli Tikkanen), kuva: Tarja Reijonen

2 Produktion suunnittelu

Tiesin jo ensimmäisenä opiskeluvuoteni TAMKissa, että haluan toteuttaa opinnäytetyöni laulamalla oopperaroolin. Haluan valmistumisen jälkeen saada töitä oopperasolistina ja sen takia on tärkeää saada mahdollisimman paljon kokemusta oopperalaulusta. Sen lisäksi minulle oli tärkeää päästä kokeilemaan oopperan tuottamista, koska mielestäni se kuuluu laulopedagogin työnkuvaan. Laulunopettajat ohjaavat ja tuottavat oppilaitoksissa usein itse oppilaidensa oopperakonsertit, koska se säästää resursseja. Konserttien järjestäminen on helpompaa kuin yhden kokonaisen oopperan, sillä siten kaikki opiskelijat pääsevät laulamaan tasolleen sopivia oopperakohtauksia ja aarioita.

Laulun ammattiopiskelijoiden tulisi kuitenkin päästä tekemään kokonaisia oopperaroolleja mahdollisimman paljon, jotta he voisivat kerryttää ammattiosaamistaan. Jos on harjoittanut kokonaisen roolin, voi huoletta hakea koelauluissa töihin kyseiseen rooliin tai hyväksyä tarjotun työn lyhyelläkin varoitusajalla. Laulu on suurelta osin lihastyötä, jota voi verrata esimerkiksi tanssikoreografiaan. Jos lihaksisto on oppinut roolin kerran hyvin, se on helppo muistella ja harjoittaa esityskuntoon myöhemmin uudestaan.

Nykyistä opiskelijastatustani ajatellen halusin opinnäytetyölläni edistää opiskelijoiden oma-aloitteisuutta ja alentaa itsenäisen tuottamisen kynnyksiä.

Opiskelutoverini Tampereella ovat tehneet hienoa työtä oopperan kehittämiseksi nykyaikaisena taidemuotona. He ovat toimineet aktiivisesti lied-musiikin ja kamarioopperan parissa, sekä järjestäneet muun muassa kapakaoopperailtoja ravintola Kaijakassa, joissa olemme esiintyneet Tampereen yöelämää viettäville laulamalla aarioita ja duettoja keveällä otteella. Tästä uutisoitiin jopa Aamulehdessä. (Husa, 2016)

Luin lähteitä varten muutamia muiden laulunopiskelijoiden opinnäytetöitä, joiden aiheena oli oopperan tuottaminen. Anna Ranki tuotti opinnäytetyönään G. B. Pergolesin oopperan *La serva padrona*, Piika emäntänä. Olin yllättynyt siitä miten vaikeaa hänen oli löytää muun muassa ohjaajaa oopperalleen. Tampereen yliopiston näyttelijäntyön laitos jopa kieltäytyi yhteistyöstä. Hän joutui lopulta palkkaamaan koulun ulkopuolelta teokselle sekä ohjaajan, bassorooli Uberton esittäjän että mykkärooli Vesponen esittäjän. (Ranki, 2007, 10-12).

Tällä hetkellä yli 10 vuotta myöhemmin eri koulutusalojen ja oppilaitosten yhteistyö

taitaa sujua paremmin eikä sitä kannata sulkea pois suunnitelmista. Ainakin oppilaitosten omissa produktionissa yhteistyö on tavallista.

Erik Rousin opinnäytteenä toteuttaman oopperan (W. A. Mozartin *Così fan tutte*), kapellimestari oli ammattilaiskapellimestari ja ohjaaja ammattilaisohjaaja (Rousi, 2015, 11-12).

Vaikka on täysin hyväksyttävää ja kannattavaa käyttää kontaktejaan ja pyrkiä saamaan kokeneempia ammattilaisia osallisiksi produktion, pitää muistaa, että ammattilaisen mukanaolo ei ole edellytys produktion onnistumiselle. Etenkin pidemmällä opinnoissaan olevien opiskelijoiden ammattiosaamisen pitäisi riittää oopperan toteuttamiseen. Opettajat ovat oppilaitoksessa joka tapauksessa lähellä auttamassa ja antamassa neuvoja.

2.1 Teoksen valinta

Gian Carlo Menottin koominen pienoisooppera *The Telephone* oli minulle luonteva valinta. Olin laulanut Monican aariaa toisesta Menottin oopperasta, *Meedista*, sopraano Maikki Säikän tunneilla vuonna 2014. Maikki on itse esittänyt Lucyn roolin *The Telephonessa* ja totesi Menottin sopivan äänelleni. Hän ehdotti, että tutustuisin *The Telephoneen* muutaman vuoden sisällä. Päätin jo silloin, että haluan laulaa Lucyn roolin. Opiskelupaikka TAMKissa mahdollisti tämän suunnitelman, koska pystyin tekemään *The Telephonesta* opinnäytetyöni.

The Telephonessa, tai suomeksi *Puhelimessa*, on vain kaksi roolia: sopraanolle kirjoitettu Lucy ja baritonille kirjoitettu Ben. Teoksen alkuperäinen orkesteri koostuu huilusta, oboesta, Bb-klarinetista, pasuunasta, F-käyrätorvesta, C-trumperista, lyömäsoittimista (virvelirumpu, bassorumpu, symbaali ja triangeli), pianosta ja jousiyhtyeestä. (Menotti 1947) Menotti on tehnyt itse sekä teoksen pianopartituurin että sovituksen kahdelle pianolle.

Puhelimen kesto on kokonaisuudessaan noin 20 minuuttia. Toteutimme oopperan piano-versiona.

Oopperan juoni rakentuu nimensä mukaan Lucyn puhelimen ympärille. Ben saapuu Lucyn asuntoon antaen Lucylle lahjan ja sanoo, että hänellä on kiire junaan. Sitä ennen Ben

haluaa kuitenkin kertoa Lucylle jotain. Puhelin keskeyttää Benin kolme kertaa, jonka jälkeen hän kyllästyy tilanteeseen, lähtee ja keksii soittaa itse Lucyn puhelimeen saadakseen puhua keskeytyksettä.

Lucylle on tärkeää saada kuulla kaikki tuttavapiirinsä juorut ja olla suosittu kavereidensa kesken. Oopperan aikana Lucy jää kiinni ikävän juorun levittämisestä ja yrittää paikata tilannetta parhaansa mukaan, eikä kiinnitä Beniin tarpeeksi huomiota.

Lopulta Ben saa suunvuoron ja kosii Lucya. Lucy suostuu heti ja pari iloitsee. Ben toteaa, että puhelin on sittenkin ihan hyvä keksintö.

2.2 Työryhmän kokoaminen

Opinnäytetyön suunnittelu -kurssin alkaessa aloin selvittää keitä opiskelutovereitani kiinnostaisi lähteä tekemään oopperaa The Telephone kanssani valmiiksi esitykseksi. Ystäväni Veera Aaltonen yllätti minut ehdottamalla itseään teoksen ohjaajaksi, johon suostuin heti. Veera halusi tehdä oman opinnäytetyönsä oopperan ohjaamisprosessista, ja tiesin hänen suhtautuvan oopperan tekemiseen ammattimaisesti.

Benin rooliin pyysin vuosikurssiltani baritoni Olli Tikkasta, jonka kanssa olin C-resitaalissani laulanut Papagenon ja Papagenan dueton W. A. Mozartin oopperasta Taikahuilu. Olimme molemmat myös mukana tekemässä rooleja Tampereen musiikkiakatemian Kuun maailma -produktiossa, joka oli tekijöidensä näköinen versio J. Haydnin Il mondo della luna -oopperasta.

Olin iloinen, kun Olli otti Benin roolin vastaan.

Pianistin ja samalla musiikin ohjaajan etsinnässä meni hiukan kauemmin. Minä olin keväällä 2017 vaihto-opiskelemassa Islannissa, Reykjavíkissa, joten Veera otti asian hoidaakseen. Hän pyysi tähän vastuutehtävään oopperasta ja korrepetitiosta kiinnostunutta pianisti Lotta Penttilää. Lotta lähti mukaan työryhmäämme, joten saatoimme aloittaa aikataulujen sopimisen ja taiteellisen suunnittelun.

2.3 Lupien ja nuottimateriaalin hankkiminen

Gian Carlo Menotti kuoli vasta vuonna 2007 (Holland, 2007), joten hänen säveltämiensä oopperoiden esittämiseen tulee pyytää lupa kustantajalta ja maksaa sopimusten mukaiset kustannukset sekä esittämisestä että laillisen nuottimateriaalin vuokraamisesta. Puhelimen kustantaja on Schirmer. Inc. Minun piti tuottamista aloittaessani ensimmäiseksi selvittää mikä on lähin kustantamo, joka voi myöntää luvat ja vuokrata oopperan nuottimateriaalin.

TAMKin musiikkiakatemian tuottajan Elina Orjatsalon vinkistä soitin joulukuussa 2016 ensin Suomen Fennica Gehrman Oy:n toimistoon, josta minut ohjattiin lähettämään sähköpostia Tanskaan Edition Wilhelm Hansen As:lle. Tanskasta minulle vastattiin hitaasti ja aina vain joka toiseen sähköpostiin. Kevään 2017 aikana sain neuvoteltua sopimuksen luvista ja nuottimateriaalista. Veera Aaltonen auttoi minua saamaan vaaditut allekirjoitukset TAMKin musiikkiakatemian tuottajalta, jonka jälkeen toimitin allekirjoitetun sopimuksen kustannusyhtiön edustajalle.

Pianomateriaalin kanssa kävi omituinen sekaannus: olin alusta asti ajatellut, että pyytäisimme lupaa esittää oopperan nimenomaan yhden pianistin säestäessä meitä kahta laulajaa. Olin eri laulunopettajien kanssa puhunut The Telephonesta ja siitä, kuinka Menotti itse oli heidän muistaakseen sovittanut myös pianopartituurin. Tämän lisäksi olin katsonut YouTubesta erilaisia versioita oopperasta, joissa monissa soitti vain yksi pianisti. Näillä tiedoilla pyysin lupaa esittää oopperan yhden pianistin säestyksellä, mutta kun pianopartituurit viimein kesäkuussa lähetettiin meille Tanskasta, olikin niitä kaksi ja ne olivat Menottin sovitus kahdelle pianolle.

Tekemässämme sopimuksessa ei ollut yksiselitteisesti selvää, että kustantaja tarkoitti alun alkaenkin lähettää meille kahden pianon sovituksen, joten se jäi minulta huomaamatta. Mietimme Veera Aaltosen ja Lotta Penttilän kanssa, että haluammeko pyytää mukaan toista pianistia. Tulimme kuitenkin siihen tulokseen, että jatkamme vain yhdellä pianolla ja pianistilla. Harjoitusvaiheessa Lotta kävi läpi kahden pianon partituurin ja tutkaili, miten paljon se eroaa laulupartituurista. Minä lähetin sähköpostia kustantajalle. Saimme luvan esittää teoksen yhdellä pianolla, koska olemme opiskelijoita, mutta jouduimme silti maksamaan nuottivuokran.

Laulupartituuri piti tilata itse nettikaupasta. Se oli onneksi postikuluineenkin vain alle 20 euron tilaus, joten se ei ollut ylitsepääsemätön hankinta.

Lotan kanssa mietimme mikä olisi paras nuotti hänelle soittaa, jotta hän pystyy kääntämään sivua itse. Toimimme niin, että ostin hänelle oman mustan kansion, jonne kopioin ja teippasin koko partituurin. Tilaamani laulupartituuri ei pysynyt auki pianon nuottitelineessä, ja kopioidut nuotit ilman kansiota, teipattuinkin, lentelivät kääntäessä alas pianolta. Kansiossa olevat nuotit pysyivät auki ja sivut kääntyivät helposti. Kahden pianon partituurista ei voinut soittaa, koska siinä kumpikaan stemma ei yksinään vastannut laulupartituurin pianomateriaalia.

Kustantajan kanssa tekemässäni sopimuksessa luki, että meidän tulee varata esitykseen kaksi paikkaa heidän edustajilleen. Emme missään vaiheessa olettaneet kenenkään lähtevän Tanskasta asti katsomaan 20 minuuttia kestävästä opiskelijoiden tekemää oopperaa, mutta halusin noudattaa sopimusta tarkasti. Ilmoitin kustantajalle viikkoa ennen esitystä tarkan ajan, osoitteen ja sen, ettei esityksessämme myyty lippuja. Kustantamon edustaja vastasi viestiini kirjoittamalla, että ei ymmärrä miksi olen lähettänyt hänelle tällaisen viestin. Kirjoitin hänelle takaisin ja selitin toimineeni vain, kuten sopimuksen perusteella koin asialliseksi. Tähän sähköpostiin ei enää vastattu.

Esityksen jälkeen odotin jonkin aikaa kustantajan laskua, mutta aikaa kului, eikä lasku ollut kahden viikon jälkeenkään tullut, vaikka kustantaja oli viestissä ilmoittanut lähettävänsä laskun esityspäivänä. Olin pakkaamassa pianopartituureja postitusta varten ja huomasin, että niiden mukana tullessa sopimuksessa laskutusosoitteena olikin TAMK:n osoite, eikä minun kotiosoitteeni.

Lähdin selvittämään asiaa ensin Elina Orjatsalolta ja sitten hänen ohjeestaan Musiikkiakatemian toimistosta. Asiaa selvitettiin TAMK:n ja Tampereen konservatorion laskutuksesta, mutta lasku ei ollut missään TAMK:n toimipisteessä.

Lähetin sähköpostia kustantajalle ja pyysin heitä lähettämään laskun minulle kotiosoitteeseeni. Sähköpostiini ei vastattu.

Viikkoa myöhemmin lasku oli löytynyt ja tuottaja kertoi, että sitä pidetään tallessa Musiikkiakatemian toimistossa. Toimistossa käydessäni minulle kuitenkin selvisi, että lasku ei ollut tullut TAMKille. Selvitimme asiaa TAMK:n koordinaattorin Soile Helmisen kanssa ja sattumalta lasku saapui postissa TAMK:n laskutukseen samana päivänä.

TAMK:in puolesta ei ollut mahdollista, että minä maksaisin tämän laskun, tai että se laskutettaisiin minulta. Ensimmäinen vaihtoehto oli kuulemma liian riskialtis TAMK:ille ja toisesta olisi tullut lisäkuluja. Soile Helminen lähetti laskun takaisin kustantajalle liittäen siihen viestin, jossa hän viittasi aiemmin lähettämääni sähköpostiin ja totesi, ettei lasku kuulu TAMK:ille.

Lopulta lasku tuli minulle Edition Wilhelm Hansenin työntekijältä, johon en ollut aiemmin ollut yhteydessä. Olin helpottunut, mutta sitten sain toisen sähköpostin alkuperäiseltä yhteyshenkilöltäni. Siinä oli vain esityksen lupamaksun suuruinen summa. Ensimmäisessä saamassani oli lupamaksun lisäksi nuottivuokra ja postikulut. Maksoin ensimmäisen laskun.



Kuva 2. Ben (Olli Tikkanen) puhelimessa, kuva: Tarja Reijonen

2.4 Tilavaraukset ja käytännön järjestelyt

Saatuamme sopimuksen tehtyä ja työryhmän koottua lähetin Islannista sähköpostia Tampereen musiikkiakatemian tuottajalle Elina Orjatsalolle, opinnäytetyön suunnittelu -kursin ohjaajalle Hannu Pohjannorolle ja opinnäytetyöni ohjaajalle Kalle Elkomaalle. Halusin tietää mitä kautta voisimme toukokuun lopulla ja syksyllä varata tiloja harjoituksiimme varten, ja milloin Tampereen konservatoriotalon kamarimusiikkisali olisi vapaana

esitystämme varten. Sain tietää, että tilavaraukset esityspäivästä, kenraaliharjoituksista ja tiivisviikosta sovittaisiin tuottajan kanssa, joka puhuisi vahtimestareille.

Meiltä kului melko paljon aikaa ennen kuin saimme työryhmän kesken esityspäivän, kenraaliharjoituksen ja syksyn harjoitukset aloittavan tiivisviikon päivämäärät sovittua. Kun tulimme sopuun, lähetin päivämäärät Elinalle ja jonkin ajan kuluttua hän vastasi. Onneksi saimme kaikki pyytämämme päivät sopimaan ja pääsimme varaamaan kamarimusiikkisalini esitystämme varten 17.11.2017. Alun perin olimme ajatelleet pitää esityksen kuu-delta illalla, mutta Elina kertoi, että Pyynikki Sinfoniolla oli samana päivänä konsertti siihen aikaan. Päätimme siirtää meidän esityksemme tuntia aikaisemmaksi, jotta emme joutuisi kilpailemaan yleisöstä. Saimme myös Elinalta luvan sopia oopperan harjoitusten tilavarauksia suoraan vahtimestareiden kanssa.

Kesällä saimme tiedon, että baritonimme Olli Tikkanen hyväksyttiin opiskelemaan Helsinkiin Sibelius-Akatemiaan. Tämän takia jouduimme vaihtamaan tiivisviikkomme ajan-kohtaa, koska olimme sopineet sen viikolle, jolloin Ollilla oli tilanteen muututtua orientaatioviikko ja läsnäolopakko Helsingissä.

Ollin opiskelu kahdessa koulussa vaikeutti harjoitusaikojen sopimista. Lotta Penttilällä oli melko paljon töitä ja meillä kaikilla oli arkipäivisin koulua. Saimme kaikille sopivia harjoitusaikoja lähinnä viikonlopuille, jotka olivat minulle hankalia aikoja ju-jutsun kilpailutreenaamisen ja junnuryhmän valmentamisen vuoksi. Huomasin aika aikaisessa vaiheessa, että tuottajana, opinnäytetyön tekijänä ja toisena roolia tekevänä, jouduin joutamaan runsaasti omista aikatauluistani, jotta saimme sovittua harjoituksia. Lucyn rooli oli lähes koko teoksen ajan äänessä ja lavalla, joten harjoitusten pitäminen muulle ryhmälle ilman minua olisi ollut aivan turhaa. Sen sijaan harjoittelimme jonkin verran ilman Ollia, kolmestaan Lotan ja Veera Aaltosen kanssa.

Tilavaraukset sovin harjoituksia varten vahtimestareiden kanssa, ensin sähköpostin välityksellä ja myöhemmin kasvotusten. Esityksen lähestyessä saimme kulkuoikeuden myös yhteen koulumme pukuhuoneista, jonne saimme rekvisiittamme talteen harjoitusten välillä. Esityksen ja kenraaliharjoitusten ajaksi saimme käyttöömmme myös studion, jonka kautta pääsimme suoraan kamarimusiikkisalini näyttämön takaosasta konservatorion toisen puolen kolmanteen kerrokseen vessaan. Studion ansiosta, meidän ei Ollin kanssa tarvinnut näyttäytyä yleisölle ennen kuin vasta teoksen aikana. Studion takanurkka toimi

meille hyvänä takahuoneena, jonne saimme tavaramme ja vaatteemme, ja jossa mahduimme lämmittelemään ennen esiintymistä.

Tilojen varaamista hankaloitti se, että Kuntokadun toimipisteen tilat varataan itse TAM-Kin nettisivuilta Pakki-järjestelmän kautta, mutta niitä varauksia ei voi tehdä vahtimestareiden kanssa, koska heidän järjestelmässään Kuntokadun varaukset eivät näy. Tämän lisäksi Pakin tilanvarausjärjestelmä näyttää käyttäjälle kaikki Hämeenpuiston toimipisteen ja konservatorion tilat, mutta ei niissä olevia varauksia, eivätkä sen kautta tehdyt varaukset päde näissä tiloissa. Meille aiheutui sekaannusta tästä onneksi vain kerran.



Kuva 3. Lucy (Roosa Kemppilä) harrastaa aerobiciä, kuva: Tarja Reijonen

3 Produktion tuottaminen

Tampereen Musiikkiakatemia tuottaja Elina Orjatsalo vinkkasi minulle erilaisia apurahoja. Hän oli tehnyt epävirallisen listan kohteista, joista kulttuuriapurahaa voi hakea. Tiesin, että oli tärkeää hakea projektillemme apurahaa, koska jouduimme maksamaan kustantajalle teoksen esittämisestä.

Opiskelijana pitää olla tarkkana apurahahakujen kanssa, koska Kela katsoo apurahat tuloksi. Jos opiskelijalle myönnetään apurahaa niin paljon, että hänen tulorajansa ylittyy, Kela alkaa periä opintotukia takaisin.

Olimme alun perin suunnitelleet tekevämme The Telephonesta kiertueen, esimerkiksi yläkouluihin, lukioihin ja TAMK:n muihin toimipisteisiin Tampereella. Puhelin on lyhyt ooppera ja helposti muokattavissa tilaan kuin tilaan. Jos olisimme saaneet rahoituksen kuntoon, olisimme voineet tehdä kiertueella työtä oopperataiteen hyväksi.

Idean tähän sain osittain luvussa 2 mainitusta Anna Rankin opinnäytetyöstä Piika emäntänä, kirjallinen raportti oopperan tuottamisprosessista ja analyysi koululaispalautteesta (Ranki, 2007), jossa Ranki oli tuottanut oopperan, ja järjesti siitä näytöksiä koululaisille Pyynikkisalissa. Ranki oli laatinut koululaisten täytettäväksi kyselylomakkeen, jolla hän halusi kartoittaa nuoren yleisön mielipiteitä esityksestä. (Ranki, 2007, 23-27)

Lähetin hakemuksen Suomen Kulttuurirahastolle, mutta sitä apurahaa emme saaneet.

Minulla oli keväällä 2017 vaikeuksia hakemusten kirjoittamisen kanssa. Olin vaihto-opiskelemassa Islannissa, Reykjavíkissa, eikä oopperan tuottaminen ollut sieltä käsin kovin helppoa. Minulla oli paljon kurssitöitä sekä TAMKista että Listaháskóli Íslandsista ja asumistilanteeni oli stressaava, koska minulla oli kolme kämppeä, joista yhden kanssa jaoin huoneen. Apurahojen hakuajat menivät ohitse osittain vahingossa, osittain koska välttelin kaikkia tehtäviä ja projekteja viimeiseen asti.

Sain kirjoitettua hakemuksen Kulttuurirahaston lisäksi vain Tampereen Musiikkiakatemia stipendihakuun. Hakemus hyväksyttiin ja saimme Veera Aaltosen kanssa koululta 400 euroa oopperamme tuottamiseen. Sen ansiosta emme joutuneet maksamaan omista rahoistamme ostamiemme pukuja, rekvisiittaa, lupamaksuja tai nuottivuokraa. Päätimme käyttää osan stipendistä pieneen palkkioon Lotta Penttilälle, joka ei saanut oopperasta enää opintopisteitä, ja halusimme antaa vähän matka-apua Olli Tikkaselle, joka joutui matkustamaan harjoituksiin Helsingistä.

Työelämää varten minun täytyy opiskella hyvän apurahahakemuksen tekemistä, pyytää apua ja tiedostaa se, että hakemusten kirjoittaminen ei kuulu vahvimpaan osaamiseeni. Olemme puhuneet työryhmän kanssa produktion jälkeen siitä, että haluaisimme toteuttaa oopperan uudestaan ammattilaisina. Sitä varten tarvitsemme rahoituksen, jotta meillä olisi varaa maksaa lupamaksut ja nostaa itsellemme palkkaa.

3.1 Puvustuksen ja lavastuksen hankkiminen, maskeeraus

Tampereen Musiikkiakatemian stipendin ansiosta meillä oli varaa hankkia puvustus ja muu rekvisiitta omaksi. Meidän ei tarvinnut vuokrata mitään esimerkiksi Tampereen Työväenteatterin puvustamosta. Saimme kaiken joko ostettua kirpputoreilta, otettua käyttöön omista tavaroista tai lainattua perheenjäseniltä.

Ensimmäisenä löytyivät Benin hahmon armeijan lomapuku ja rinka. Olimme avomieheni kanssa US Eaglen armeijakaupassa Tampereen Näsilinnankadulla etsimässä vaellusreppuja ja muita varusteita, kun keksin käydä tarkistamassa kaupan vaatepuolen. Siellä oli myynnissä Suomen armeijan lomapuku 80-luvulta ja Veera Aaltosen hyväksytyä ostin sen Olli Tikkasen käyttöön. Kun Olli kokeili sitä myöhemmin treeneissä, se oli juuri oikeanlainen: Takki oli hieman liian lyhyt, mutta liian leveä ja housut olivat liian löysät ja pitkät. Kun takki napitettiin juoponnappiin ja housut vedettiin vyön kanssa liian korkealle, oli lopputulos erittäin hauska.

Kävimme Veeran kanssa Swap & Vintage 58 kirpputorilla Hervannassa. Sieltä löytyi 80-luvun henkeen sopivia kangaspaloja, pieni tuoli, vaaleanpunainen pehmolelunalle ja turkoosit leggingsit. Lucyn hahmon loput vaatteet löytyivät UFF:ilta Hämeenkadulta. Siellä oli juuri sopiva laivastonsininen tanssi-body ja korallinvärinen vyö. Veera osti Lucylle Piruetista valkoiset säärystimet, jotka hän otti omaan käyttöönsä produktion jälkeen. Tokmannilta löytyi vaaleanpunainen hiuspanta. Jalkaan Lucylle laitettiin Veeran valkoiset lenkkarit, joissa oli vaaleanpunaista.

Pianistin vaatteet löytyivät Veeran omasta vaatekaapista. Verkkokäsineet näimme sattumalta The Flying Tigerissa.

Veeran avomiehen äidillä oli vaaleanpunaiset käsipainot ja sininen jumppamatto, joita saimme lainata. Hän oli säästänyt myös 80-luvulta ”hevilehtiä”, joita lainasimme pianistin selailtavaksi, ja erilaisia vanhoja julisteita, joita laitoimme salin seinille. Puhelin ja 80-luvun radio löytyivät isältäni Joensuusta. Veera askarteli Lucylle jumppaohjekirjan. Viltti ja pyyhkeet olivat Veeran omia, linkkuveitsi lainattiin Veeran avomieheltä, Lotta Penttilällä oli yksisarvis-keppihevonen, joka otettiin mukaan lahjaksi, jonka Ben antaa Lucylle. Veera oli löytänyt sukulaisiltaan kaksi mattoa salin lattialle, sekä lisää erivärisiä kankaita ”verhoiksi”. Löysimme The Flying Tigerista suloisen ananas-kehiksen Benin kuvalle. Tulostin Veeran muokkaaman valokuvan ja asettelin sen kehykseen.

Kamarimusiikkisalissa oli valmiina kaksi sermiä, jotka sopivat käyttöömme. Lainasimme konservatorion käytävältä vaaleanpunaista penkin, sekä apupöydän, jolle laitoimme puhelimen ja Benin kuvan.



Kuva 4. PiaNisti (Lotta Penttilä), kuva: Tarja Reijonen

Veera suunnitteli hahmojen maskit ja hiukset, jotka sitten laitoimme itse ennen esityksiä. Lucyn hiukset kiharrettiin raudalla, jossa oli leveä aaltokuvio, silmämeikkiin tehtiin laajat alueet vihreällä ja banaanivarjostukset turkoosilla. Huulimeikkiä ja kulmakarvoja pyöristettiin, jotta Lucy näyttäisi hämmentyneeltä.

Benille tehtiin pohjan lisäksi meikkikynällä pisamia, poskipunalla punaiset posket ja silmiä korostettiin kajalilla.

Pianistilla oli hurja meikki, jossa oli vahvat rajaukset, punaista luomiväriä ja siniset huulet.

3.2 Mainostus

Ensimmäisenä tein produktiollemme Facebook-sivun, jonne kirjoitin esittelyn teoksesta, maininnat esiintyjistä ja esityksen ajankohdan (17.11.2017 kello 17:00). Lisäsin tapahtumaan kuvia, joita Veera Aaltonen oli piirtänyt hahmosuunnitelmiksi, julkaisin kuvia harjoituksista ja kutsuin tapahtumaan kaikki kaverilistallani. Tämän jälkeen jaoin tapahtuman sivullani ja kehotin muita työryhmän jäseniä tekemään samoin.

Tampereen Musiikkiakatemian tiedottaja Tarja Reijonen tuli harjoituksiimme ottamaan meistä kuvia kaksi viikkoa ennen esitystä. Saimme hyviä tilannekuvia ja kuvia hahmoista, sekä tilasta muistoksi tulevaa varten. Julkaisin näitä kuvia tapahtumasivulla ja sain niistä hyvää materiaalia käsiohjelmaan.

Veera suunnitteli ja piirsi oopperalle julisteen, josta hän muokkasi myös käsiohjelmakuvan ja uuden tapahtumakuvan Facebookiin.

Tarja Reijonen tulosti meille koulun puolesta 20 kappaletta julisteita. Se määrä riitti meille hyvin. Veimme julisteita Veeran kanssa eri puolille konservatoriotaloa ja TAMK:n pääkampusta. Tarja laittoi pyynnöstäni oopperan mainoksen pyörimään konservatorion aula-TV:ssä. Kun ilmoitimme esityspäivämme tuottaja Elina Orjatsalolle, pääsivät oopperan tiedot Tampereen Musiikkiakatemian internetsivulle tapahtumakalenteriin.

Minä asettelin, kirjoitin ja tulostin käsiohjelmat Veeran oikoluettua niiden tekstit. Niihin tuli pienet tietoiskut Gian Carlo Menottista ja The Telephone -oopperasta, juonikuvaus, esittelytekstit ja loppuun kiitokset. Tulostin käsiohjelmia ensin kaksikymmentä ja lisäsin niitä vielä toiset kaksikymmentä, mutta ne loppuivat silti ensi-illassa kesken.

THE *GIAN CARLO MENOTTI*
TELEPHONE
KOONINEN PIENOISOOPPERA

LUCY....ROOSA KEMPPILÄ
 BEN....OLLI TIKKANEN

MUSIIKIN JOHTO JA
 SÄESTYS....LOTTA PENTTILÄ

OHJAUS....VEERA AALTONEN

TAMKIN
 OPISKELIJOIDEN
 OPINNÄYTETYÖ-
 PRODUKTIO

**VAPAA
 PÄÄST!**

KESTO NOIN
 20 MIN

**KAMARIMUSIIKKISALI
 17.11.2017
 KLO 17:00**

**F.E. SILLANPÄÄN KATU 9,
 33230 TAMPERE**




Kuva 5. Juliste: Veera Aaltonen

Olimme tyytyväisiä yleisömääriin kenraaliharjoituksissa ja esityksessä, mikä tarkoittaa, että mainoskampanjamme oli onnistunut. Ensi-illassa sali oli täynnä. Harmittelin sitä, että Aamulehden Moro-liitteen menovinkki-ilmoitus oli meille liian kallis. Onneksi emme tällä kertaa tarvitse enempää mainosta.

4 Harjoitteluprosessi



Kuva 6. Lucy (Roosa Kemppilä), kuva: Tarja Reijonen

Oopperaroolin harjoittelu on monivaiheista ja pitkäjänteistä työtä. Vaikka materiaalin oppisi nopeasti ulkoa, keho tarvitsee mieltä enemmän aikaa ja paljon toistoja oppiakseen roolin. Tätä voisi verrata esimerkiksi tanssikoreografian opetteluun. Jos joutuu kovasti muistelemaan sitä mitä pitäisi laulaa, tulkinta ja lavatyöskentely kärsivät.

Kaikkein parhaalta esiintyminen tuntuu minusta silloin, kun rooli on niin varmasti muistissa ja kropassa, että siihen voi alkaa eläytyä. Roolihahmo ei tiedä olevansa roolihahmo. Se ei myöskään aina tiedä laulavansa. Näyttelemisestä tulee mielestäni uskottavaa silloin, kun yleisöstä ja näyttelijästä itsestäänkin tuntuu, että kaikki mitä lavalla tapahtuu on reagoitua, eikä ulkoa muistamista.

The Telephone on lyhyt ooppera, mutta Lucyn roolihahmolla on siinä paljon laulettavaa. Lucylla ja Benillä on paljon vuorosanoja resitatiivilauluna, Lucylla on pitkä aria heti oopperan alkupuolella, jokainen puhelu on musiikillisesti hieman erilainen ja lopussa Lucylla ja Benillä on vielä pitkä duetto. Lucyille on kirjoitettu paljon tekstiä ja melko hankalia melodiakuvioita. Musiikki vaihtelee nopeasti tunnelmasta ja tyylistä toiseen.

Alla olevissa kuvissa 7. ja 8. on kaksi esimerkkiä Lucyn aariasta. Tässä on roolin selkein koloratuuri-, eli kuviolaulukohta. Juoksutukset ja arpeggiot kuvaavat tässä naurua. Tekstillä ei ole juurikaan merkitystä tällaisissa kohdissa. Kuviot sijoittuvat melko korkealle laulajan äänialalla, ja roolia laulavan sopraanon tulee pystyä laulamaan korkeimmatkin nuotit luontevasti.

The image shows a page of a musical score for a character named Lucy. It consists of three systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment. The vocal lines are in treble clef with a key signature of one sharp (F#). The piano accompaniment is in a grand staff (treble and bass clefs). The score includes various musical notations such as triplets, slurs, and dynamic markings like *gliss.*, *ad lib.*, *rit.*, and *rall.*. There are also performance instructions in French and English, such as "(she breaks into long hysterical laughter)" and "(elle éclata d'un long rire hystérique)". The lyrics "Oh, dear! Tu parles!" and "Well A." are present. The number "41735" is printed at the bottom left of the page.

Kuva 7. (Menotti, 1947)

Allegro con brio

Lucy

Ha! ha! Ha! ha!

17

Lucy

Ah!

"my precious"

Lucy

Ah! That's the funniest thing I ev-er heard!

Je n'ai rien en-ten-du d'aus-si drôle!

18

41725

Kuva 8. (Menotti, 1947)

Seuraava esimerkki (kuva 9.), on Lucyn ja Benin resitatiivista. Vaikka esimerkki on lyhyt, siinä näkyy patkka sekä säestyksetöntä että säestyksellistä resitatiivista.

Säestyksettömissä kohdissa tulee olla varma siitä, että sävellaji ei unohdu. Eksyminen liian alas tai ylös sävellajista voi kuulostaa rumalta ja korostua, kun säestys taas alkaa. Resitatiivilaulussa tärkeintä on saada repliikit kuulostamaan mahdollisimman luontevilta, jotta yleisö uskoo hahmojen keskustelevan. Puherytmi on näissä kohdissa kirjoitettuja nuottiarvoja tärkeämpää.

Säestyksellisissä kohdissa kirjoitettu rytmi tulee ottaa huomioon tarkasti. Näitä kohtia tulee silti kohdella ilmaisun kannalta enemmän vuoropuheluna, kuin linjavana lauluna.

(she hangs up)
(elle raccroche)
(recit.)

Lucy
It is four - fif - teen and three and a half sec - onds.
Il est quatre heures douze et quinze se - cond' et d'mie.

Ben
Thank you. But
Mer - ci, mais

Allegro

Lucy
Of course, what else have I done?
Je vous é - cou - te, mon cher!

Ben
now, please, will you lis - ten to me?
en - fin, vou - lez vous m'en - ten - dre?

Allegro
f secco

41735

Kuva 9. (Menotti, 1947)

Kolmas esimerkki (kuva 10.), on oopperan dramaattisimmasta kohtauksesta, jossa Lucy riitelee puhelimesta Georgen kanssa. Nimesin sen leikillisesti Wagner-kohdaksi, koska säestys on myrskyisää ja laulu dramaattista ja ylenpalttista. Tämä on yksi oopperan vaa-tivimmista kohdista, koska jos tätä lähtee laulamaan liian raskaasti ja puskemalla, ei ääni välttämättä riitä kannattelemaan korkeita pitkiä nuotteja.

21

Allegro agitato

Lucy

Hel - lo? Hel - lo? — Why,
Al - lo? Al - lo? — O

George, it's you! — But why must you scream at me so!
Georges, c'est vous! — Pour-quoi me par-ler sur ce ton!

— What do you mean! Who ev - er told it to you? I
— Que di-tes vous? (25) Qui a bien pu vous dire ça? Ja -

nev - er said that a-bout you! If you don't be - lieve me you can call up Phyl-lis!
mais, je n'ai dit ça de vous! Mais té-lé- pho - nez donc plu-tôt à Ger-mai-nel

Kuva 10. (Menotti, 1947)

Viimeinen nuottiesimerkki (kuvat 11. ja 12.), on Lucyn ja Benin lähes musikaalimaisen rakkausdueton lopusta, jossa kaikki on hahmoilla hyvin. Oopperan loppupuolella on paljon tämänkaltaista linjakasta laulettavaa. Pitkät fraasit voivat olla lyyriselle koloratuuri-sopraanolle vaikeita. Tätä laulaessa täytyy opetella pitämään tekniikka rentona, jotta ääni ei kohokohdassa esimerkiksi katkea kesken.

Lucy
Oh, Ben, of course I will
Mais oui, mais oui, j'at-ten-

Ben
Will you wait for me?
Vous al-lez m'at-tendre?

poco rit. *a tempo*

41725

Kuva 11. (Menotti, 1947)

Lucy
wait, but please don't be long. I'll
drai et mon té-lé-pho-ne se-

Ben
As long—as
Et vous ne se-

Lucy
wait by the phone, but dar-ling, don't be long.
ra près de moi, sur-tout, re-ve-nez vite.

Ben
you have a phone you'll nev-er be a-lone.
rez ja-mais seu-le grâce au té-lé phone.

(48) *p*

45

Kuva 12. (Menotti, 1947)

Aloitin roolin itsenäisen harjoittelun keväällä 2017. Lauloin oopperan materiaalia läpi ja

kuuntelin sen kantaesityksen äänitettä. Kesällä 2017 harjoittelimme ensimmäisen kerran kahdestaan Lotta Penttilän kanssa. Minulla oli vaikeuksia saada roolia istumaan teknisesti ja harjoittelu tuntui vaikealta. Palaset alkoivat loksahdella paikalleen vasta silloin, kun Lotta vaati minulta kertovampaa otetta tekstiin ja eläytymistä rooliin. Lucyn roolihahmolla on paljon tekstiä, mutta aika vähän sanottavaa. Ymmärsin, että on tärkeintä löytää oikeita äänensävyjä, sekä tunnetiloja ja painottaa oikeita sanoja liioitellen. Silloin teksti alkoi soljua paremmin ja siitä tuli ymmärrettävää. Samalla roolin laulaminen tuli helpommaksi.

Lucyn roolin omaksuminen alkoi asennosta: ensin hyvä ryhti, sitten rinnat eteen ja pylly taakse. Perusilmeitä olivat erittäin iloinen hymy, suu auki ja hämmentynyt peuramainen katse huulet töröllä. Kolmantena suurena tunnetilana Lucylle oli kiukku, joka pääsee valloilleen aiemmin mainitussa Wagner-kohdassa. Eräissä harjoituksissa yritin ihan tosissani raivostua Lucyna ja saada ääneeni enemmän voimaa, jolloin Veera sanoi: ”Juuri noin, niin kuin vihainen pikku-orava!”

Totesin, että se on tyylilajiin ja ääneni keveyteen nähden paras lopputulos. Ajattelin siitä lähtien Lucya vihaisena pikku-oravana.

Harjoittelussa suurin tekemäni virhe oli se, että jännitin liikaa roolin laulamista laulutunnilla opettajan kanssa. Keväällä en vienyt roolin materiaalia kertaakaan laulutunneille Þóra Einarsdóttirille tai Kristinn Sigmundssonille.

Suurin osa harjoittelustani tapahtui kesällä, jolloin minulla ei ollut laulutunteja. Kesän lopulla kävin AMC:n (Austrian Master Classes), mestarikurssilla Itävallassa Zell an der Pramissa, jolloin lauloin Lucyn aariaa professori Rannveig Braga-Postln kanssa. Sain hyvää palautetta häneltä ja korrepetiittori Marcin Kozielilta.

Syksylläkin lauloimme Petri Antikaisen kanssa lähinnä Lucyn aariaa ”Hello, hello, oh, Margaret it’s you”. Kävimme koko roolin materiaalia läpi vasta lokakuussa.

Fiksuin päätökseni roolin harjoittelussa oli se, että pidin harjoittelua koko ajan yllä. Pyrin laulamaan roolin musiikkia mahdollisimman paljon. Kun harjoittelin ja lauloin joutain, lauloin aina myös jonkinlaisen pätkän Puhelinta. Tämän lisäksi pysyin kärsivällisenä. En missään vaiheessa harjoitusprosessia turhautunut liikaa, vaikka harjoittelu ei olisikaan joka päivä sujunut.

Tästä lähtien voisin lyhyelläkin varoitusajalla laulaa roolin uudestaan, koska tein istuttamistyön kunnolla.

4.1 Näyttämötyön harjoittelu

Lucyn roolihahmo on voimakas ja melko karikatyyrinen. Lucy on luonteeltaan erittäin ulospäinsuuntautunut, jopa hieman tyrkky. Hänelle ulkoiset asiat ovat tärkeimpiä, ja suoraan sanottuna Lucy on ajattelematon, eikä hän ole kovin älykäs. Halusin silti tehdä hänestä lähestyttävän ja korostaa Lucyn kiltteyttä ja innostuneisuutta.

Veera Aaltonen oli ohjaajana tiukka ja tehokas. Olin tietoisesti päättänyt suhtautua hänen ohjeisiinsa aivan samalla tavalla, kuin kenen tahansa ammattilaisen. Produktiossa työnjaon on pakko olla selkeä, jotta työskentely olisi saumatonta. Jos olisin lähtenyt ideoimaan ohjausta itse, tai pistänyt vastaan Veeran ohjatessa, olisi siitä seurannut vain turhaa konfliktia ja se olisi voinut vaikuttaa Veeran itsevarmuuteen ohjaajana. Mielestäni seurasin Veeran ohjeita parhaani mukaan ja väitin hänelle vastaan vain sen verran, kuin olisin väittänyt kenelle tahansa ohjaajalle.

Veeran visio ohjauksesta oli selkeä ja toimiva. Aluksi kokeilimme eri asioita lavalla ja hän oli hyvä näkemään parhaat vaihtoehdot ja tarvittavat muutokset. Työskentely oli pääasiassa hauskaa ja lopputulos puhuu puolestaan. Ohjaus ajautui lopulliseen muotoonsa ajoissa ja tuntui alusta loppuun loogiselta esittä.

Veera lämmitteli meitä harjoituksissa erilaisilla hahmojen löytymistä vahvistavilla harjoituksilla, joita olisi mielestäni voinut tehdä joka kerta, silloinkin kun olimme Lotan kanssa kahdestaan.

Kemiamme Ollin kanssa toimi lavalla hyvin ja saimme hahmojen välille tarvittavat jännitteet. Työskentelyä helpotti se, että tunsimme toisemme ja olimme tehneet oopperaa yhdessä ennenkin. Osasimme kumpikin materiaalimme ajoissa ja pystyimme keskittymään näyttämötyöskentelyyn. Missään vaiheessa produktiota ei työryhmän välille tullut ylimääräistä draamaa tai riitoja. Olen iloinen siitä, miten ammattimaisesti hoidimme työmme alusta loppuun.

Vaikeinta oli harjoitteleminen yksin ilman Ollia. Oli melko kummallista yrittää höpistä sekä puhelimeen että kuvitteelliselle Benille, mallintaa kaikki näyttelemisen ja kehittää työtä eteenpäin, mutta saimme sen toimimaan.

Suurin jännitystä luova tekijä oli yli viikon tauko ennen kenraaliharjoituksia ja esitystä. Tulin silloin kipeäksi ja olin varma, että joudumme perumaan kaikki esitykset. Aloin kysellä muilta koulumme laulajilta, jos joku pystyisi opettelemaan Lucyn lauluosuuden. Jos ääneni olisi mennyt, joku olisi voinut laulaa näyttämön sivusta minun näytellessäni. Onneksi ääneni pysyi kunnossa.

Tämän lisäksi minua jännitti kovasti. Opettajani Petri kuitenkin rauhoitti minut toteamalla, että en saa arvosanaa siitä, miten hyvin laulan. Suoriutuminen riittäisi. Hassua kyllä, tämä auttoi minua suoriutumaan hyvin.



Kuva 13. Lucy (Roosa Kemppilä) ja Ben (Olli Tikkanen), kuva: Tarja Reijonen

5 Oopperan esittäminen

Pääsimme esittämään The Telephone -oopperan kaiken kaikkiaan kolme kertaa: pidimme kaksi avointa kenraaliharjoitusta ja yhden virallisen esityksen. Olisi ollut hienoa päästä esittämään oopperaa pidempään. Yhden esityksen jälkeen lopettaminen tuntuu kummalliselta.

Jokainen esitys meni toinen toistaan paremmin. Oli erittäin hyvä idea järjestää kenraaliharjoitukset ja näytös peräkkäisille päiville: saimme esitykseen rutiinia ja minulla ainakin jännitys väheni joka esityskerralla.

Ensimmäinen kenraaliharjoitus keskiviikkona 15.11.2017 meni näyttämöllisesti hyvin. Yleisössä oli yllättävän monta tuttua musiikinopiskelijaa, ja saimme lämminhenkisen ensimmäisen esityksen. Ollilla jännitys näkyi siinä, että Benin roolin ujous meinasi unohtua ja korvautua hänen omalla esiintyjäpersoonallaan. En itse huomannut sitä esityksen tohinassa, mutta Veera ja ne yleisöstä, jotka jäivät esityksen jälkeen antamaan palautetta, olivat sitä mieltä. Ben oli ollut liian itsevarma ja aggressiivinen, ei tarpeeksi ”raukka”. Minulla taas lähti laulutekniikka hiukan omille teilleen. Turvauduin puhelaulumaisiin efekteihin useammin kuin olisi pitänyt ja ääneni ei oikein kantanut.

Jännitin silloin ihan tosissani. Ennen lavalle menoa aloin täristä adrenaliinin vaikutuksesta ja hengitykseni alkoi nousta pinnalliseksi. Kompensoin ja touhotin alun jumppakohtauksessa liikaa ennen laulun alkamista, minkä vuoksi olin laulun alkaessa liian hengästynyt.

Torstain kenraaliharjoituksessa 16.11.2017 esityksen kaikki osa-alueet olivat paremmin hallussa. Roolit löytyivät kaikilla paremmin ja minun tekniikkani alkoi tasaantua. Jälleen kerran esityksen ensimmäiset fraasit olivat vaikeita, mutta loppupuoli alkoi sujua paremmin. Huippupaikoissa en keskittynyt tarpeeksi ja korkeimmat äänet epäonnistuivat. Sain kyllä oikeat äänet päästettyä, mutta laadullisesti ne olivat huonohkoja. Toisen kenraaliharjoituksen yleisössä oli lähinnä sukulaisia ja vanhempia ihmisiä. Oli mukavaa nähdä heidän innostuvan esityksestä ja nauravan vitseillemme.

Perjantain esityksessä 17.11.2017 kaikki oli kohdallaan: yleisöä tuli paikalle paljon ja sali oli täynnä, tunnelma oli korkealla ja näyttämöllä teimme ehdottomasti parhaan työn siihen

mennessä. Lauloimme virheettömästi ja hyvällä tunteella, saimme pidettyä komiikan tyylinmukaisena ja jälkeenpäin kaikilla oli hyvä mieli. Saimme hyvää palautetta, ja ainoa harmittava asia oli se, että esitys oli ainakin toistaiseksi viimeinen.

Taltioimme esityksen itseämme varten ja ikävä kyllä noin puolivälissä perjantain esitystä tallennuslaitteen muistikortilta loppui tila. Onneksi olimme taltioineet varmuuden vuoksi myös torstain esityksen, mutta se ei ollut laadultaan yhtä hyvä.

Vaikka koulumme tallennuslaitteiden säännöissä sanotaan selkeästi se, että laitteiden muistikortit tulee tyhjentää aina käytön jälkeen, näin ei joskus tapahdu. Emme muistaneet tarkistaa tilannetta etukäteen, joten lopputulos oli se, että jouduimme editoimaan perjantain tallenteeseen torstain näytöksen lopun. Tämä harmittaa hiukan, mutta sille ei voi enää mitään.

6 POHDINTA

Kaiken kaikkiaan olen tyytyväinen produktioomme. Esitykset menivät hyvin ja yleisön palaute oli positiivista. Ohjaus oli hauska, puvustus ja lavastus onnistuivat, roolit olivat minulle ja Ollille sopivat, ja ehkä jopa tärkeimpänä: emme missään vaiheessa alkaneet riidellä työryhmän kesken. Minulle jäi todella hyvä mieli yhteistyöstämme, eikä epäröisi hetkeäkään, jos saisimme mahdollisuuden toteuttaa oopperan myöhemmin uudestaan.

Tuottaminen ei ole työtä, jota haluaisin tehdä tulevaisuudessa päätoimisesti. Siihen kuuluu paljon kanssakäymistä monien erilaisten ihmisten kanssa, väärinymmärryksiä vaikka yrittäisi olla mahdollisimman selkeä, stressiä aikatauluista ja loputtomasti varmistelua, sekä perään soittelua ja viestittelyä. Jos tuottajan työn haluaa tehdä kunnolla, siihen sisältyy paljon työtä, vaikka mittakaava olisi näin yksinkertainen ja pieni.

Suosittelen oopperaproduktioiden tekemistä kaikille oopperalaulusta kiinnostuneille opiskelijoille. Suosittelen myös tekemään mahdollisimman paljon yhteistyötä muiden opiskelijoiden ja ammattilaisten kanssa ja rohkaisemaan muita. TAMKissa on kehittynyt kannustava itse tekemisen kulttuuri, jonka ansiosta meidänkin produktiomme oli helppo toteuttaa. Oppilaitoksilla ei ole varaa maksaa opiskelijoiden produktioiden kuluja, mutta tiloja saa ainakin TAMKissa hyvin käyttöön.

Koen hyötyneni produktiostamme erittäin paljon. Pääsin tekemään kokonaisen roolin, joka kehitti laulutekniikkaani ja näyttämöllistä ilmaisuani. Jos lähtisin tuottamaan oopperaa uudestaan, saattaisin valita jonkin vanhemman oopperan, josta ei enää tarvitse maksaa lupamaksuja. Jos olisin päättänyt lähteä toteuttamaan laulajien ja pianistin kanssa esimerkiksi W. A. Mozartin oopperan *Der Schauspieldirektor*, ei meidän olisi tarvinnut ottaa yhteyttä kustantajaan lainkaan. Nuotteja olisi täytynyt pyytää vuokralle vain, jos mukana olisi ollut orkesteri. Vaikka olen pohtinut tätä, en kadu *The Telephon*en valintaa. Produktio oli hauska ja sopiva meille, eikä joutunut apurahan ansiosta käyttämään siihen omaa rahaani.

Laulajan ammattiin tähtäävien opiskelijoiden tulee jo opiskeluaikana ottaa vastuuta omasta solistisesta kehityksestään. Oma-aloitteisuudella voi luoda mahdollisuuksia esiin-

tymisille ja kontakteille. Mitä enemmän pääsee itse järjestämään oopperaesityksiä ja konsertteja, tai vaikka organisoimaan mestarikursseja, sitä matalampi kynnys on järjestää niitä valmistumisen jälkeen työelämässä.

LÄHTEET

Holland, B. 2007. Gian Carlo Menotti, Opera Composer, Dies at 95. The New York Times. 2.2.2007, Music.

Husa, M. 2016. Keskiviikkona ooppera valtaa Kaijakan. Aamulehti 19.04.2016, Menot.

Menotti, G. C. 1947. The Telephone or L'Amour à trois. Opera buffa in one act. G. Schirmer, Inc.

Ranki, A. 2007. Piika emäntänä (Kirjallinen raportti oopperan tuottamisprosessista ja analyysi koululaispalautteesta). Opinnäytetyö. TAMK. Musiikin koulutusohjelma.

Rousi, E. 2015. Così fan tutte : W. A. Mozartin ooppera Così fan tutte ja oopperan tuottaminen oppilaitosympäristössä. Opinnäytetyö. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Musiikin tutkinto-ohjelma

LIITTEET

Liite 1. Käsiohjelma

Liite 2. CD

